

AVSTRIJSKO MONARHIJO BI RADI OŽIVELI!

Francoski bankirji in avstrijski jezuitje bi radi posadili Karla nazaj na tron.

Paris, 18. jun. — Iz absolutno zanesljivih virov je prišlo odkritje, da so mogočne tajne sile na delu za ustanovitev nove podo-naravne monarhije, na čelu katere ima biti bivši avstrijski cesar Karl Habsburški. Na čelu tega gibanja so knez Windischgratz, bivši ogrski plemič in pristaša grofa Tisze, grof Černin, bivši avstro-ogrski zunanji minister, general Schoenburg in baron Smerczany. Gibanje podpira krščanski socialci v Nemški Avstriji, jezuitje v Avstriji in švici in razni mogočni finančni interesi v Franciji. Glavni stan monarhističnih zarotnikov je v švici in bivši cesar Karl (ki se ni še danes formalno odpovedal prestolu) je v stalni pisemski zvezi s zarotniki v Avstriji.

Dr. Renner, načelnik avstrijske republiške vlade, je dobil natančna poročila o zaroti, ko je prišel z mirovno delegacijo v St. Germain. Izvedel je tudi, da sta celo dva člana njegove vlade — Dr. Fink, vodja krščanskih socialcev in Pfungle, podtajnik zunanjih zadev — v zvezi s monarhistični zarotniki in to je bilo vzrok, da je nemudoma odpotoval na Tirolsko, kjer je konfiriral z nekaterimi člani svoje vlade. Zarotniki še niso dosegli ničesar, pač pa čakajo na kaos v Avstriji, ki jim pomore, da se s silo polastijo vlade in povedejo Karla nazaj na Dunaj.

NEMŠKA ZBORNICA ODLOČI V PETEK.

Nemški kabinet je razdvojen glede podpisanja pogodbe.

NAPAD NA NEMŠKE DELEGATE V VERSAILLESU.

Weimar, Nemčija, 12. jun. — Po-čeni narodne zbornice odločijo najkasneje v petek, da li Nem-čija sprejme mirovne pogoje ali ne. Zvezniški memorandum in revidirana pogodba je že v rokah poslancev.

Berlin, 18. jun. — Najboljše in-formacije kažejo, da je Ebertov kabinet razcepjen glede na pod-pisanje miru. Osem članov je pro-proti podpisani, štirje so za pod-pisanje in dva se še nista izjavila. Proti podpisani so demokratje: Rantau, Gothein, Dernburg in Preuss in socialisti: Landsberg, David, Noske in Bauer; za podpi-sanje sta klerikalci Erzberger in Bell ter socialisti Wissel in Schmidt. Scheidemann in Giesberts sta neodločna.

„Vorwaerts“, glasilo večinskih socialistov, piše, da je odgovor zaveznikov „napoved nove voj-ne“. Nato na dalje: „Nemško ljudstvo je dovolj močno, da na-daljuje boj za življenje in da od-govori zavezniškemu kapitalizmu z odločnim: Ne!“

London, 18. jun. — V tujakš-njih finančnih krogih stavijo pet proti trem, da bodo Nemei pod-pisali pogodbo.

Paris, 18. jun. — Včeraj je bil izvršen napad na družbo nemških mirovnih delegatov, ki so se pe-tili v avtomobilu od hotela Re-sert. Množica je meta-la kamenje na Nemece in delegat dr. Mehlhorn je gospa Dormbluth, tajnica delegacije, sta bila nekol-ko pobita. Med napadalec je bilo največ žensk in mladine. Neka ženska je držala otroka proti Nemeem in vpila: „Vi ste mu u-bili očeta.“ Vojaki so kmalu re-prišli demonstrante. Clemenceau je takoj ukazal, da se odsvoljita policijski načelnik in komisar v Versaillesu ker nista preprečila na-padov in dalje je velel načelniku, da mora osebno prositi Nemece od-ščenja.

Paris, 18. jun. — Svet desetih je včeraj konfiriral eno uro s tur-škimi delegati na Qual d'Orsay. Konferenca je bila tajna. Damad Ferid paša, turški veliki vezir, je predložil spomenico, v kateri a-pe-lira za ohranitev turškega ce-sarstva. Dejal je, da pohlepnost stare Rusije po Carigradu in mla-doturška stranka sta zakrivila, da se je Turčija zvezala z Nemčijo v vojni proti ententi. Vojno je pa-ktuelno napovedal admiral nem-ške bojne ladje, ki je bila v Cari-gradu.

Čas diskutiranja z avstrijskimi delegati je potekel in dr. Renner (Dolje na 2. strani, 2. kolona)

ITALJANI ANEKTIRALI REKO.

Ženeva, 18. jun. — Italijani na Reki ne morejo čakati zaljučka mirovne konference, ki še ni re-šila jadranskega vprašanja, tem-več so sami na svojo pest anekti-rali Reko. Italijanski Narodni svet je odredil mobilizacijo pro-stovoljcev. Prvi slučaj prišva zo-per razsodbo, ki jo je izreklo so-dišče na Reki, je bil poslan vije-mu sodišču v Rimu.

VODITELJI KANADSKE STAVKE ARETIRANI.

Deset odbornikov delavskih uni-j potegnjenih s postelje ponoči in odvedenih v ječo.

NA TA NAČIN HOČEJO ZDRO- BITI STAVKO.

Winnipeg, Man., 18. jun. — Zvezni-konstabljerji so včeraj ob-dveh zjutraj, ko je vse spalo, vlo-mili v stanovanje desetih vodite-ljev tukajšnje generalne stavke in jih aretirali ter odgnali v Stony Mountain, kjer se nahaja zvezna jetnišnica.

Aretirani so: Alderman John Queen, A. A. Heaps, Rev. William Ivens, George Armstrong, R. B. Russell, R. E. Bray in štirje doz-devni ruski agitatorji. — Russell je tajnik kovinarske organizacije in smatra se za glavno moč v strajkovem odboru. Ivens je u-rednik delavskega bulletina „We-steren Labor News“. Bray je vodi-telj deslužbenih vojakov, ki pod-pirajo strajkarje. Zaporno pove-lje, ki ga je izdala zvezna vlada, do-lži aretirane voditelje, da so na javnih shodih večkrat izrekli „izdajalske besede“ in da so na-padali oziroma hujskali k napad-om na čuvaje javnega reda. O-menjeni „čuvaji“ so bivši vojniki, ki so se pod pritiskom meščanskega odbora ponudili v policijsko službo namesto odslovljenih uni-j-skih policistov.

Istočasno so konstabljerji vlo-mili v Labor Temple, kjer je glav-ni stan stavkovnega odbora in od-nešli razne listine in pisma.

Aretacija delavskih voditeljev se je izvršila v največji tajnosti. Pred vsako hišo se je vstavil av-tomobil s četo konstabljerjev in obtoženci so bili potegnjeni s po-stelje, ko so se najmanj nadejali aretacije. Kakor se čuje, bodo na-ta način prijeti stavkovni vodite-lji tudi v drugih kanadskih me-štih, koder se vrši generalna stav-ka.

Na ta način upajo delodajalec razbiti stavko, ko je na drugi na-čin niso mogli.

Chicago in okolica: V četrtek nestalno, toda vroče. Lahki raz-lični vetrovi.

OČE JE UMRL NA FRANCO- SKEM...

Chicago, Ill. — Pred par dnevi je oskrbnica otrok v neki vele-prodajalnici našla otroka, deset dni starega, ki je imel na obleki prijet listek sledeče vsebine: „O-če tega otroka je bil vojak in je umrl pred petimi meseci na Fran-coskem. Ker sem revna, ne mo-rem skrbeti zanj. Prosim, naj ho-ko dober z mojim otrokom.“ Podpisa ni bilo. Otroka so odne-sli v najbližnjo. Oče je umrl na Francoskem...

MEHIŠKI ČETAŠI NA BEGU OD MEJE.

„General“ Angeles in Villa bru-sita pete proti jugu po po-razu.

VILLA IZGUBIL 400 MOŽ.

El Paso, Tex. — Po porazu, ki so ga doživeli mehiški četaši pri Juarezu, h kateremu so največ pripomogle ameriške vojaške čete, ni četašem kazalo drugega, kot da se rešijo s hitrim begom. Ka-dar mehiški četaši odhajajo v bitko, niso njih „generali“ med prvimi bojevniki. Ko je bilo treba bežati, je bila stvar drugačna. „General“ Felipe Angeles je be-žal s svojo telesno stražo proti jugu in zapadu. „General“ Villa je zbežal kakšnih dvajset minut pred Angelesom proti jugu, da reši svojo dragoceno kožo.

Ko je „general“ Angeles izvedel, da so Američani prekorčili mejo, je bil zelo iznenaden. Kajti kaj takega ni pričakoval. Takoj je obžaloval, da so četaši streljali čez mejo. Seveda je ta res prišel prepozno, kajti misliti je moral, kako se reši z urnim begom.

Villa je imel okoli 1,600 mož. Od te čete je padlo štiri sto mož, med katerimi je 80 ranjencev, štirinast četašev je pa ujel me-hiški general Gonzales.

Kedaj se Villa zopet prikaže ob mehiški meji, je vprašanje bodočnosti. Nekateri menijo, da ga je ta poraz pripravil ob zaupanje pri četaših, kajti Villa jim je obljubil zlate gradove, a doživeli so pa poraz. Čez eno četino četašev je obžaloval na bojišču. Takega vročega boja še ni bilo, kajti v na-vadi je bilo med regularnimi me-hiški vojniki in četaši, da so po-rabili veliko municije, malo je bilo pa ranjenih in ubitih. Mogoče se bo skušal Villa maščevati po banditski metodi nad Američani, ali poraz pri Juarezu: je zanj taka lekcija, da desetkrat prevdari, preden poskusi udariti čez mejo, kajti dogodi se lahko, da pri ta-kem napadu izgubi svojo glavo.

PREDSEDNIK BO STOPIL PRED LJUDSTVO.

Washington, D. C. — Predsed-nik Wilson je odklonil, da izroči senatu mirovno pogodbo v sedaj-nji obliki, kot zahteva Johnsono-va resolucija, ki je bila pred krat-kem sprejeta.

Njegovo odklonitev je sporočil izvršujoči državni tajnik Polk. Obenem je došla iz Bele hiše vest, da se predsednik vrne v Združ-e-ne države okoli 4. julija, da pri-čne s kampanjo ob oceana do oce-na, v kateri bo apeliral na ameri-ško ljudstvo, da podpira ligo na-rodov.

Republikanci se pripravljajo za debato o Knoxovi resoluciji. V senatu se udeležijo razprave naj-boljše republikanske moči. Re-publikanski senatorji so že obdr-žavali sejo, da izdajo načrt za to razpravo. Pričakujejo, da bo vodil razpravo senator Knox, ki je predložil resolucijo. Po seda-njih znamenjih bo debata mogoče končana že v petek. Dogodi se lahko, da se razprava zaključi že v četrtek. Sodijo, da se pojavi močna obstrukcija proti Knoxovi resoluciji.

VOJAŠKI IZGREDI IN PUNTI V ANGLIJI.

Kanadski vojniki rebelirajo, ker jih nočejo poslati domov; zaigrali so taborišče.

4000 ANGLEŠKIH VOJAKOV ZASTRAJKALO ZA VEČJO PLAČO.

Brest, Francija, 18. jun. — 200 francoskih pomorščakov, ki so no-sili rdečo zastavo, je včeraj napad-lo tukajšnje vojaške zapore, to-da napad je bil odbit. Pomoršča-ki so hoteli osvoboditi svoje tova-riše z bojne ladje „Justice“, ki se je vrnila iz Sebastopola. Polo-žaj v Brestu je napet.

London, 18. jun. — Včeraj so se zopet ponovili izgredi med kanad-skimi vojniki. 400 Kanadčanov je napadlo policijsko ječo, v kateri je bil zaprt kanadski vojak. Jet-nik je bil izpuščen.

London, 18. jun. — Valed po-časnega procesa demobilizacije in zavlačevanja miru se je pojavila velika nezadovoljnost med briti-skimi vojniki v mnogih taboriščih. 20,000 kanadskih vojakov v ta-borišču Whitley nedaleč od Lon-dona je v soboto zvečer vzpizori-lo velike izgrede in razjalo ne-kaj poslopij. Izgredi so se pono-vili v nedeljo zvečer. Vojaki so premagali straže in izpustili iz za-porov vse zaprte tovariše. Nato so zaigrali poslopje Y. M. C. A., taboriščno gledališče in več dru-gih poslopij. Ker ni ognja nihče-gasil, se je naglo razširil na osta-la poslopja, ki so bila kmalu v pe-pelu. Častniki, ki so prišli na li-čje meje, niso mogli nič upravit-proti 3000 izgrednikom. Več vo-jakov je dobilo majhne poškod-be v boju in neki vojak je nevar-no obstreljen.

Kanadčani so jezni, ker so jih pridržali v taborišču zaradi de-lavskih štrajkov v Liverpoolu in Southamptonu, namesto da bi jih poslali domov, kakor so jim obljubili. Valed tega so priredili demonstracije, da obrnejo nase pozornost ljudstva.

Zadnji teden sta se vprla škot-ska polka „Black Watch“ in „Gordon Highlanders“. Prvi je i-mel odrinito v Nemčijo, zadnji pa v Indijo. Vojaki pa niso hoteli iti na vlak, temveč so odkorakali na trg pred mestno hišo in apelirali na civilno oblast, da se potegne-zanje. Moške so izjavili, da so sto-pili v armado za časa vojne z Nemčijo, ne pa za kampanjo v Indiji.

V Suttonu in Surreyu je za-štrajkalo 4000 vojakov, ki zahte-vajo povzvišanje plače predno gre-do na Francosko. Vojaki so za-vrgli povelja častnikov in postavi-li svojo lastno stražo. Izjavili so, da hočejo imeti dva šilinga več na dan, drugače se ne ganejo z me-sta.

Čete v taborišču Brocton blizu Stafforta so tudi rebelirale, ko so dobile vest, da jih nameravajo po-slati v Indijo. 200 mož je koraka-lo v Stafford brez vsakega dovo-ljenja in tam so izjavili, da ne po-jdejo v Indijo.

Tem izbruhom med vojniki se ni čuditi. Vojaki v vseh armadah in vseh državah so že stili uniforme in komaj čakajo povratka domov.

ZUPANOV ZADOŠČENJE.

Siuox City, Ia. — Gotovi inte-resi so obtožili župana Wallace M. Shorta, da simpatizira z orga-nizacijo I. W. W. Na podlagi te obtožbe so stavili predlog, da se odpokliče kot župan. Zadeva je predložena volitsem na glosa-vanje. Pri splošnem glasovanju je prejel župan 2,100 glasov večine, ali štiri sto glasov več, kot jih je prejel, ko je bil izvoljen za žu-pana. Njegov nasprotnik H. T. Carney se ni nadejal, da bo tako propadel, kajti oddanih je bilo veliko manj glasov kot v letu 1918.

ANGLEŠKO DELAVSTVO MO- RA GLASOVATI O SPLOŠNI STAVKI.

London. — Na vabilo voditeljev francoskega delavstva, da angle-ške organizacije pošljejo delegate v Pariz, kjer se ima izdelati načrt za 24urno generalno stavko v Franciji, Angliji, Italiji in Belgi-ji proti zavezniški intervenciji v Rusiji, je odgovoril izvrševalni odbor Delavske stranke, da dele-gatov še ne morejo poslati, kajti angleške delavske organizacije morajo prej glasovati o splošni stavki.

MEHIŠKA OBMEJNA AFERA V KONGRESU.

Vojni tajnik Baker, je pojasnil, zakaj so šle čete čez mejo.

KDO ZALAGA BANDITE Z OROŽJEM?

Washington, D. C. — Dogodki, ki so se odigrali v El Pasu in Juarezu, so povzročili razpravo v se-natu. Debata se je sukala okoli vladne politike v Mehiki.

Senator Fall iz Mehike je izja-vil, da je vlada podvzela odločne korake, da brani Američane na ameriških tleh. Menil je, da so odšle ameriške čete v Mehiko, da pomagajo Carranzu proti Villi. Debate so se udeležili še drugi senatorji.

Vojni tajnik Baker in izvršujo-či državni tajnik Phillips sta po-dala izjavo, da so šle ameriške čete čez mejo, da branijo Ameri-čane in njih imovino pred mehi-skimi upadniki, ki so zunaj za-kona. Vlada je mnenja, da osta-nejo stiki med Mehiko in Zdrže-nimi državami še nadalje prija-teljski.

V Fort Bliss je bilo odposlanih osemnajst letal, da bodo lahko iz-zračnih višin pazili, da bandite ne uderajo na ameriška tla.

V političnih krogih sodijo, da je bila akcija pametna, kajti ban-ditstvu ob meji je treba enkrat napraviti konec. O banditstvu bi ne bilo že zdavne sluha ne duha, če bi tihotapec oskrbovalo orožja v Mehiko. Ti tihotapec oskrbujejo bandite z orožjem in strelivom, ki stane denar. Kadar imajo bandit-je večjo množino streliva, se tudi pripravijo za večjo akcijo. Ne-kateri radovedneži bi radi izve-deli, kdo zalaga bandite z denar-jem, da lahko plačujejo orožje in strelivo. Banditje nimajo denar-ja in nekdo ga jim daje, ki želi, da ne pride do miru v Mehiki, ampak da ostane vulkan revolu-cije in prekuclj.

IZSELJEVANJE FARMARJEV V KANADO NI IZREDNO VELKO.

New York, N. Y. — Odkar je bilo podpisano premirje, so prišli zopet v javnost glasovi, da se ameriški farmarji izseljujejo v Kanado. Neko drugo poročilo pravi, da se je v zadnjih desetih letih izselilo v Kanado nad poldrug milijon ameriških farmarjev. V javnost so pričeli prihajati tudi glasovi, da je treba nekaj storiti, da se prepreči izseljevanje naj-boljših farmarjev v Kanado. Po-ljedelski departmet je uvedel preiskavo, ki ni odkrila prav nič vzemirjivega. Po tej preiskavi se izseli toliko ameriških farmar-jev v Kanado, kot kanadskih v Združene države. Tako preslje-vanje farmarjev iz Kanade v Združene države in obratno je navaden pojav in prav nič iz-reden.

DEZERTERJU SE JE OMRAČIL UM.

Reading, Pa. — Charles Straus-ser je pobegnil iz mornarice. Po begu je živel dalj časa kot divji mož blizu Hamburga. Zdaj ga je prijel konstabljer Lewars. Odvedli so ga v okrajni zapor, kjer osta-ne, dokler ga ne oddajo mornariškim oblastim. Civilne oblasti so-dijo, da ni pri zdravi pameti.

SPLOŠEN POLOŽAJ V SREDNJI EVROPI.

Slovenci so okupirali Celovec predno je bilo podpisano premirje.

POLOŽAJ NA OGRSKI IN RUSKI BOLJŠEVIŠKI FRONTI.

„The Christian Science Moni-tor“ je objavil sledeče poročilo iz Londona, datirano 12. junija:

Iz zanesljivih virov se poroča, da je bilo sklenjeno premirje med Avstrijo in Jugoslavijo, in sicer drugič v enem mesecu, ko so zad-nji pognali avstrijske čete na črto blizu Drave, prekorčili reko blizu Velikovec in okupirali Celovec eno uro pred podpisanim premirja. Jugoslavoani so hoteli imeti Celovec v svojih rokah pred-no so pristali na premirje.

Ta katastrofa, ki je zadela avstrijske Nemece istočasno, ko je Avstrija poplavljena z ogrsko komunistično propagando in ko so bili objavljeni mirovni pogoji, je zelo omajala stabilnost vlade na Dunaju in posledica tega je, da je komunistično gibanje zopet stopilo z vso silo na površje in Avstrija se nahaja v položaju, v kakršnem je bila Nemčija pred Ogrske sovjetske čete so med-tem vrgle Čeha nazaj na vsej fronti od vzhodja Karpatov na vzhodu do nižin ob Donavi in njenih pritokih na zapadu. Po-žun je v nevarnosti. Ker je v tem mestu edina tovarna za izdelava-nje smodnika in ker Čehom pr-mankuje municije, je položaj za-nje zelo resen. Razpukljenje med češkimi vojniki je slabo in gotovo stvelilo vojakov je desertiralo na stran ogrskih komunistov. To je ohrabilo komuniste, ki poročajo, da se odrezali Rumunec od Čehov na vzhodu in zabili med nje za-gozdo v Hernadski dolini.

Sovražnosti med Poljaki in Ukrajinci, ki so bile obnovljene sredi maja kljub nasprotovanju mirovne konference v Parizu, so prenehale s porazom Ukrajincev. Ukrajinska armada je do malega uničena in ostanki čet so se umak-nili v močvirnate kraje južno od Pripete. Poljska fronta zdaj drži od Pinska čez dolino ob reki Styr do Tarnopola in od tam do Dnje-stra pri Haliči, odhoder se nadi-ljuje ob Dnjestrju do levega krila rumunske fronte v Besarabiji.

Položaj na severni ruski fronti v okoliščinu Murmanska in Ar-hangelaka je nespremenjen. Na zapadni fronti so boljševiki potisnili Estonce nazaj do reke Sume; južno od Luge do Pakova so estonske bele čete malone po-vosod v dotiki z železnico, ki vodi iz Pakova v Gačino. Estonci so iz-vojevali še nekaj drugih uspehov na ostali fronti, toda njihove ope-racije so ogrožene od strani nem-ških črnovojnikov, ki so prišli v dotiko z Estonci vzdolžno od Rige in zasedli estonske komunikacijske črte. Nemei še nekaj časa ra-čunajo na raztegnitev svoje obla-sti nad baltičskimi deželami in iz tega razloga manevrirajo ob Bal-tiku in ustvarjajo krotične razme-re, dočim se izoebhajo večjih bojev z ruskimi boljševiki. Zavezniki so dovolili Nemčiji, da je po sklenje-nem premirju pustila nekaj svoje armade v baltičskih deželah v svrhu, da odbije boljševiški naval proti morskemu obrežju.

Na južni ruski fronti je general Denikin napredoval 125 milj v zadnjih treh tednih; vpleni je mnogo materijala in znižal moč 10. sovjetske armade na 10,000 mož. Denikin se zlag bojuje na fronti ob reki Akraj, 60 milj vzhodno od Caricima. Dalje proti zapadu so protiboljševiške čete prekorčile reko Don in zasedle vso pokrajino od Luganske do severnega brega reke Donec, kjer se nahajajo bogati premnogokopi.

Medtem so sovjetske čete izvo-jevale zmago na sibirski fronti. Čete admirala Kolčaka so razde-ljene v dve armadi. Severna od Kame je sibirski armada pod po-veljstvom generala Čajde in juž- (Dolje na 2. strani, 2. kolona)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (raven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto
\$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year;
Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (Junija 30-19) poleg valnega imena in naslova
pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravo-
časno, da se vam ne ustavi list.

KDOR SE JE VETER, ŽANJE VIHAR.

Pogostokrat se slišijo glasovi, da je edino bivša kajzerjeva Nemčija zakrivila svetovno vojno, pri tem se pa omenja nekdanja črnožolta monarhija, da je bila zapeljena od nemškega kajzerja in njegovih svetovalcev.

Na človeka, ki ni poznal razmer v nekdanji habsburški monarhiji, napravijo take besede vtis, da je nekdanja avstro-ogrsko monarhija postala žrtev kajzerjeve politike proti volji in da ni sodelovala, da se je zanetil svetovni požar. Take sugestije so se precej razširile, odkar so bili nemški avstrijski republikani izročeni mirovni pogoji.

Predvsem moramo povedati, da take sugestije ne prihajajo iz krogov, ki so naklonjeni republikanski formi vlade, ampak izvirajo iz krogov, ki so se klanjali Habsburžanom in so po avtokratski metodi vladali narodu v bivši črnožolti monarhiji. Ti krogi hočejo pokazati Habsburžane kot žrtve Hohenzollernecev.

Komur so znane razmere v bivši habsburški državi in notranja in zunanja politika te države, ne more soglašati s takimi sugestijami.

Zunanja politika habsburške države je bila imperijalistična, avstro-ogrsko monarhijo je pa smatrala habsburška družina za svojo domeno, na kateri imajo ukazovati le Habsburžani in ne ljudski zastopniki, ki so jih izvolili narodi naseljeni v tej nesrečni državi, v postavodajne zборе.

Ko so počili streli v Sarajevu, ki so ubili avstrijskega nadvojvoda Ferdinanda, ni imela vlada bivše črnožolte monarhije najmanjšega vzroka, da pošlje Srbiji tak ultimatum, da ga Srbija ni mogla sprejeti, ako ni hotela same sebe ponižati za vazalko Francožefa.

Črnožolta monarhija je imela svojo vojno stranko, v kateri so imeli imperijalisti in militaristi glavno besedo, kakor jo je imela kajzerjeva Nemčija. Ta stranka je bila najboljše zapisana na habsburškem dvoru, le semintje se je dogodilo, da je za nekaj časa izgubila svoj vpliv pri Francožefu. Toda po nekaj tednih ali mescih je pa prišla vojna stranka zmerom v sedlo in v sedlu je bila, ko je bil nadvojvoda Ferdinand ustreljen v Sarajevu. Ta stranka je pa hotela imeti vojno s Srbijo in njo so pri tem prizadevanju podpirali vsi aneksisti in imperijalisti, ki so sanjali, da črnožolta monarhija zavladala do Soluna na Balkanu.

Okoli te skupine so se zbirali plemeniti veleposestniki in črnožolti veleindustrijalci, ki je pričakovala, da politika vojne stranke pribori nove trge. Po napadu v Sarajevu, o katerem sodijo še danes nekateri, da je bil izvršen na željo črnožolnih militaristov in imperijalistov, se je nudila prilika, da izvrše, kar nosijo v svojem srcu. Na pritisk vojne stranke je bil odposlan tak ultimatum Srbiji, ki ni mogel roditi drugega kot svetovno vojno. To resnico so poznali tudi militaristi in imperijalisti. Svetovno vojno so hoteli imeti, ker so sodili, da bo končana v šestih mescih z zmago za avtokracijo centralnih držav. Da se niso spolepile sanje teh avtokratov, je zakrivil precej general von Kluk s svojo nerodno strategijo.

Če se ni načrt avtokracije centralnih sil obnesel, še ni dokaz, da ni bil njen cilj izvojevati zmago v nekaj mescih in po zmagi zapovedovati vsemu svetu.

Z odposlavljenju ultimata Srbiji je črnožolta avtokracija zasejala veter v juliju 1914, žela je pa vihar, ki jo dne 11. novembra 1918 docela položil na tla. Stare avstro-ogrsko monarhije ni več in iz nje so se rodile nove mlade republike kot posledica viharja, ki je pokopal črnožolto monarhijo.

Kdor sodi trezno, ne more za nekdanjo habsburško monarhijo potočiti ene solze, kajti bila je slaba mačeha vsem narodom, ki so proti svoji volji živeli v nji, za delavce in male kmete pa ni imela nikdar kaj drugega kot kovano pest. Sejala je veter in žela je vihar.

Bandit Villa je tekom zadnjih pet let izgubil najmanj deset rok, petnajst nog, tri hrbte in parkrat je bil že v grobu. Sedanje vesti iz Mehike pa dokazujejo, da je Villa zdaj izgubil glavo in z njo vred še tisti drobci pameti, kolikor jo je sploh imel.

DOPISI.

Bearcreek, Mont. — 8 junij je bil kolikor toliko pomemben za tukajšnje slovensko naselbino zbiranja za društvo "Slovenski sinovi", št. 112 SNPJ. Društvo je namreč proclavljalo desetletno svojega obstanka in ob ti priliki smo pridelili veselico, katere je najbolje izpadla v vseh ozirih in udeleženci so bili jako zadovoljni z programom, kateri je obsegal raznovrstne točke ki so pripomogle do izvrstne zabave in tudi do boljšega finančnega uspeha veselice. Da se je cela veselica izvršila tako dobro, kar je v prvi vrsti v veliko korist društveni blagajni, katere se je nahajala že v zadnjem štadiju "finančne jeleke", se moram najiskrenejše zahvaliti članom društva "Slovenski sinovi" za njihovo tako požrtovovalno delo in članom društva "81 SNPJ iz Red Lodge, Mont.", in sploh vsem rojakom in bratom Hrvatim iz tukajšnje naselbine kakor tudi iz bližnjih naselbin za tako obilo udeležbo.

Delavske razmere niso posebno dobre v tukajšnji okolici kot sploh nikjer ne. Delamo po eden do dva dni v tednu in priglodi se pa celo, da cel teden nič. Cene raznim življskim potrebščinam pa plezajo vedno navzgor.

V "Prosveti" z dne 7. junija sem opazil dopis iz Neffa, O., v katerem dopisnik kritizira mladost rojakov, ker se tako malo brigajo za državljanstvo in s tem se tudi jaz popolnoma strinjam. Nikakor se pa ne strinjam z dopisnikom, ker napada bivše delegate iz države Montana, kateri so bili na zadnji konvenciji v Springfield, Ill., kar se posebno povdarja: "To se je pokazalo na sedmi redni konvenciji SNPJ v Springfieldu, Ill. Posebno se delegati iz Montane". Ker sem bil tudi jaz delegat omenjene konvencije iz "Montane" se čutim užaljenega, ker sem državljani Združenih držav. Od 21. leta nisem zamudil nič ene volitve ter sem vedno volil ob vsaki volitvi. Toda kljub temu je postala država Montana "dry", akoravno sem volil nasprotno. Kar se tiče zanimanja za državljanstvo rojakov v državi Montani, posebno še v naši naselbini, odkrito povem, da se nisem nikjer opazil toliko Slovencev državljanov Združenih držav kakor ravno tukaj, akoravno sem prepoštoval precej vzhodnih držav.

Toliko v pojasnilo dotičnemu dopisniku, da v drugič ne bo take nesmiselnosti poročal v javnost.

Jon Widitz, bivši delegat SNPJ.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Predplačnik, Edison, Kans. — Srečka vlada je bila gotovo podučena o tajni londonski pogodbi, ker je bila zavezanka entente. V koliko se je sedaj drži, ako je bila kaj vezana nanjo, se pa ne ve.

Karadijodrejevega dinastija ali kralj Peter sploh nima nobene pravice do nobenega ozemlja. Ime dinastije ali izvršujočega vladarja se imenuje mesto vlade. Sedanja vladajoča srbska dinastija pa sploh dosedaj še ni dobila nobene pravice do nobenega ozemlja prejše avstrijske monarhije. To se bo odločilo na skupščini, katere bo sklicana menda šest mesecev po sklenjenem miru, na kateri se bo določila forma vlade. Sedanje pravice do dežel spadajočih k prejšnji avstrijski monarhiji so samo pogodbeno in se nanašajo samo na nekatere gotove točke, kot n. pr. zastopstvo na mirovni konferenci in pri inozemskih državah. V ostalem so pa vse dežele, kar se tiče notranje uprave neodvisne. Koliko se to izvršuje v praksi, je pa negotovo. Najbrže se srbska vlada le malo ozira na gotovo pogodbo sklenjeno med njo in posameznimi državami.

DEZERTER PRIJET; OSUMLJEN JE UMORA.

Indianapolis, Ind. — John Guillya, dezertirja, ki je osumljen, da je umoril May Wilkinsovo, so prijeli v Kansas Cityju. Wilkinsovo so našli v vodnjaku še 31. maja.

George G. Kessler, ki se je sam orijaval na policijo, ko je izvedel, da ga iščejo radi umora Wilkinsove, je izjavil, da je bil Guillya zadnji možki, ki je bil v družbi Wilkinsove, preden je bila umorjena. Tukajšnje oblasti se bodo zdaj obrnile na vojaških oblasti, ki drže Guillya kot dezertirja, da ga privedejo v Indianapolis, da se zagovarja na obtožbo umora.

Deteljeva palma.

Zvezni poljedelski departament se vedno trudi, da kolikor mogoče izpopolni poljedelstvo v Združenih državah. Uradniki tega departamenta so vedno na delu, da se kolikor mogoče veliko dosedaj še ne obdelane zemlje, katere je še tisoče in tisoče akrov popolnoma neobdelane, izrabi v kmetijske svrhe. Pokrajine, katere so nerodovitne radi pomanjkanja moče poskuša kultivirati s pomočjo irigacije, močvirja pa z osuševanjem.

Pokrajine, v katerih ne uspeva žito ali drugi poljedelski pridelki, skuša izrabiti na ta način, da poskuša uvesti druge rastline, katere vspevajo v pokrajinah enakem tem. Na ta način so posadili že veliko tisoč akrov zemlje s popolnoma tujiimi rastlinami, od katerih imajo že precejšen dobiček.

Na ta način so presadili tudi dateljnovo palmo. Kakor je že mogoče znano marsikateremu izmed čitateljev, je domovina dateljnove palme Tunis in Algir. V teh dveh deželah uspeva ta rastlina jako dobro. Pridelovanje dateljnove palme je zelo dobičkanosno in radi tega so že nasadili nekaj sto akrov zemlje z njo, na kateri ne uspeva nobena druga rastlina.

Vse druge rastline se navadno pridobivajo s pomočjo semen. Toda dateljeva palma se mora presaditi kot mladika ali pa korenise. Poskušali so že s semenom, toda dosegli niso rezultata.

Radi tega so se napotili pred nekaj desetletji uradniki imenovanega departamenta v severozapadno Afriko, odkjer so prenesli mladike dateljnove palme in jih posadili v Kaliforniji. Gotovo, da je treba pri tem jako paziti, da se dobijo še popolnoma sveže in zdrave mladike. Pri tem je treba je treba jako paziti. Toda domaćini v Tunisu in Algiru so jako nasprotni temu in kolikor mogoče ovirajo tuje, kateri nameravajo odnesti mladike. Francija, katere je v posesti Tunisa in Algira je zelo nasprotna izvažanju dateljnove palme. Kajti ona smatra pridelovanje dateljnove palme za ključni monopol francoske vlade. Sicer domačini radi prodajajo vse, kar jim je le mogoče, toda kljub temu je treba veliko pogajanj, predno so doseže sporazum.

Poleg tega se navadno dobi zelo revne in slabe mladike. In še te zelo težko. V enem kraju se mogoče dobi samo eno mladiko, v drugem kraju dve itd. Radi tega so tudi te mladike v Združenih državah zelo drage.

Pri prevažanju teh mladik mora biti vsakdo zelo previden, da se mu ne pokvari. Zaviti jih je treba v mokre eunje in vse to zopet v moker mah in še to potem v mokre eunje. Ko jih prepeljejo v skladišča, se morajo tudi tukaj zelo čuvati, da ne vsahnejo. In to traja večasi cele tedne, predno jih nakupijo toliko, da se lahko naloži en železniški voz.

Kadar jih je dovolj se vložijo v zaboje, v katerih je dovolj vlažne zemlje in mahu. Toda velikokrat je velika težava dobiti zadostno število zabojev. Tako se je pripetilo nekemu trgovcu, kateri je nakupil zadostno število mladik, da na postaji ni mogel dobiti zabojev. Radi tega se je obrnil na nekega domačina, ki je bil mizar, in z njim sklenil pogodbo, da mu pripravi določeno število zabojev. Toda, ko mu je ta trgovec omenil, da morajo biti ti zaboji gotovi v enem tednu, mu je odgovoril, da mu je nemogoče pred enim mesecem izgotoviti dvanajst zabojev.

Kakor hitro se prepeljejo te mladike v Združene države, se kolikor mogoče hitro prepeljejo do določenega prostora. Nato se takoj vložijo v jarke, po katerih teče vedno voda, da se ožije. Potem se presadijo v zemljo, katere je ugodna za te vrste rastline.

V zadnjih dveh letih pred vojno se je uvozilo nad dva tisoč teh mladik. Uvažalo jih bo toliko časa, dokler jih ne bodo imeli toliko, kolikor jih zadostuje za domače potrebe.

Na isti način so vdomaćili tudi drevo klinina, iz katerega se pridobiva klinin. Ta rastlina vspeva v južni Ameriki. Toda presadili so jo skoro v vse dele sveta.

V zadnjem času so vdomaćili brezštevila rastlin v Ameriki, katere so dobili iz inozemstva. In še vedno preskušajo vpeljati druge rastline.

Boj spolnim boleznim.

Boj, katerega so povzele Združene države še ni končan, akoravno je demobilizacija že deloma končana. Vojna se vodi sedaj proti spolnim boleznim, katere so največji sovražnik splošnega človeštva.

Nikdar prej v zgodovini Združene države niso šle v boj proti kakemu sovražniku z tako odločnostjo, kakor ravno proti ti kugi. Vsi zdravniki, vse okrajne oblasti in splošno ljudstvo je dobilo poziv od vlade, da naj pomaga zatreti to bolezen. In ako bo ljudstvo ališalo in se odzvalo temu pozivu, spolne bolezni bodo zatrite in človeštvo bo rešeno največjega sovražnika.

Zveznim državnim uradnikom n bilo prej znano, da so spolne bolezni tako zelo razširjene med ljudstvom, dokler niso pričeli klicati mladeniče v armado. Še tudi prej se niso toliko brigali za vojake v redni armadi in v milici. Toda, ko so pričeli prihajati mladeniči v armado, narodno namreč so zdravniki razvideli, kako zelo so razširjene te bolezni med ameriškim ljudstvom. Podvzeli so odločne korake in v kratkem času so že lahko belježili, lepe vspehe. Bolene so popolnoma izolirali, da sploh niso več prišli v dotiko z zdravim ljudmi in poleg so jih zdravili. Kdor ni bil popolnoma zdrav, tega sploh niso nikamor poslali.

Združene države so poslale najbolj zdrave armado na bojišče in ravno radi tega so ameriške čete izvojevale zadnjo in odločilno zmago.

Noben vojak ni prej odpuščen iz armade, dokler ni popolnoma zdrav in naj boleha na kakršnikoli bolezni. Posebno pozornost polagajo na spolne obolete vojake. To je prvi korak, da se zatire te bolezni.

Stiriinštrideset držav je že sprejelo zakon za kontrolo vseh spolnih bolezni. In v drugih državah se pa tudi že deluje, da podvzamejo alične korake.

Poleg tega pa vlada še vedno pozivlja ljudstvo, da naj pomaga zatreti to kugo in da naj ji gre na roko, kjer koli le more. Starši naj podučujejo otroke v tem smislu, da se bodo znali sam varovati in na svarijo pred temi boleznimi. Velikokrat je vzrok okuženju nevednost o teh boleznih.

S spolnimi boleznimi je istotako ravnavati kot z drugimi nalezljivimi lezmi. Bolika se mora popolnoma izolirati in kdor mu střeže mora se čuvati, da se sam ne okuži. In kakor se na ta način omeji in zatire vsaka kužna bolezen, ako se ozira na zdravstvene predpise, istotako se tudi vse spolne bolezni.

Odpraviti je treba prostitucijo in zloglasne hiše, kjer se goji prostitucija, in prvi korak je že storjen za odpravo spolnih bolezni. Podučevati je treba ljudstvo o posledicah, katere nastanejo pri okuženju s kakršnokoli spolno boleznijo in kake posledice za vsa kogar kdor oride v dotiko s človekom, kateri boleha za spolno boleznijo.

Zvezni zdravstveni urad razpošilja cirkularje širom Združenih držav, v katerih pozivlja ljudstvo, da naj skrbi za svoje zdravje in da naj se varuje pred vsemi nalezljivimi boleznimi posebno še pred spolnimi.

KRATKE VESTI IZ WASHINGTONA.

Washington, D. C. — General March, šef ameriškega generalnega štaba, je izjavil pred senatnim odsekom za vojaške zadeve, da Združenim državam zadostuje armada pet sto tisoč mož, da izvrše svoje dolžnosti, ki jih nalaga deseti člen v ustavi lige narodov. Seveda morajo tudi druge države izvršiti svoje dolžnosti, da Ameriki zadostuje ta armada. General March in vojni tajnik sta vztrajala pri zahtevi, da mora armada šteti pet sto tisoč mož, dasiravito je kongresna zbornica znižala moč armade na štiri sto tisoč mož. Pri zaslišanju so dognali, da bo armada Velike Britanije štela 952,000 mož, ali štirikrat toliko kot pred vojno.

Zadeva glede Speedwayjeve bolnišnice v Chicagu še ni skončana. Zbornični konferenciški nočejo priznati senatnega predloga, ki naroča zakladniškemu tajniku, da prevzame bolnišnico, senatni konferenciški pa inajo nalog od senata, da ne smajo popustiti od predloga.

Privatni interesi so si v laseh kajti tovarnarji, ki izdelujejo opeko iz magnezije, nasprotujejo visoki colnini na sirovine, iz katerih izdelujejo opeko. Podjetniki, ki zalagajo tovarnarje s sirovinami, pa zahtevajo visoko colnino, ker producirajo sirovine ceneje v Avstriji kot v Ameriki.

POSLEDICE INFLUENCE.

Clarksburg, W. Va. — Influenca je v Zapadni Virginiji pobrala veliko žn, kar je povzročilo, da ima država veliko vdovcev. Listi prinajajo oglase, da vdove iščejo gospodinje. Nekateri vdovi živijo na farmah. Opravljati morajo delo na polju in skrbeti za majhne otroke, kar seveda ne gre. To povzroča, da vdove iščejo gospodinjo, da lahko izvrše delo na polju. Nekateri farmarji so se poslužili buletina, ki ga izdaja poljedelski departament, da oglašajo v njem za gospodinje, ki bi skrbale tudi za vzgojo otrok.

SPOŠTEN POLOŽAJ V SREDNJI EVROPI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

no od Kame je zapadna armada pod generalom Kanpinom. Zadnji je v aprilu pričel z ofenzivo v smeri proti Volgi in vrzel je v boj vse svoje rezerve. Proti koncu aprila so boljševiki vrgli tri divizije v centrum zapadne armade in obenem so vodili živahno kampanjo v pokrajinah, ki jih je zasedel Kanpin. V vrstah Kanpinove armade je mnogo boljševikov. Poledica je bila, da je bila zapadna armada tepena in pričela se je umikati na vsej črti in se še umika. Kanpin se bi rad vstavil na drugi strani reke Bielaje, katero nameravajo boljševiki prekoračiti pri Birsku in Ufi. Vleed poraza na jugu se je moral umakniti tudi general Gajda na severu. Izpraznil je Sarapul in padel nazaj, da ostane v dotiki s četami na levem krilu. Njegovo desno krilo je pa ostalo na mestu in zdaj zopet prodira proti železnici Perm-Vjatka.

Z Dunaja je prišlo poročilo, da protiboljševiška revolta kmetov v Odenburgu na zapadnom Ogrskem še ni končana. Kakih 10,000 kmetov se je udrilo z obklopi v bližnjem gozdu in na pomoč jim prišlo mnogo Hrvatov in Nemecev. Kmetje so uničili del železnice Raba-Odenburg.

Avstriji iščejo svazo s Rusijo.

Zeneva, 18. jun. — Boljševiški plakati, pozivajoči ljudstvo na vstajo, so se pojavili ne samo na Dunaju, temveč tudi v mestih na deželi. Tako poročajo iz Inomosta. Poročilo se glasi, da ljudstvo zdaj več ne zahteva združitev s Nemčijo, pač pa z Rusijo. Zastopniki ogrske sovjetske vlade so na delu po vsej Avstriji.

Švedski socialisti za boljševizem.

Stockholm, 18. jun. — Kongres švedskih neodvisnih socialistov je sklenil s 186 glasovi proti 22, da se stranka pridruži "Tretji internacionali v Moskvi". Kongres je tudi sprejel resolucijo, ki zahteva da delavci na Švedskem prevzamejo svojo produkcijo, v svoje roke se oborože in razorožijo burkozijo.

Čehi vrgli nazaj ogrske komuniste.

Zeneva, 18. jun. — Iz Prage javljajo, da so češke čete pod vodstvom francoskega generala Hennecqueja reokupirale več slovaških vasi po štiri deseturni bitki z ogrskimi komunisti. Čehi so vpletili dva čopova, več maktmov in množino streliva.

Gorkij je nevarno bolan.

Stockholm, 17. jun. — Maksim Gorkij, slavni ruski revolucionarni pisatelj, je nevarno bolan. Ameriški poročevalci, ki ga je obklopal na njegovem domu v Petrogradu, ga je našel v postelji zelo vpadlih lic. Gorkij se je pridobil, da ne more vživati drugega kakor mleko, toda mleko je tako drago, da ga ni mogoče dobiti. Poročevalci mu je dal nekaj ameriške čokolade in kondenziranega mleka. Gorkij je dejal, da ga je pred kratkem posetil Lenin in govorila sta sedem ur o položaju v Rusiji. Gorkij je svetoval Lenina, da naj poskuša omiliti stališče sovjetske vlade napram demokratičnim elementom v protiboljševiških strankah, da bo fronta proti znanjem sovražnikom toliko bolj trdna. Gorkij se boji stranske akcije, ako nazadnjaške sile ovirajo sedanjo vlado v Moskvi.

Kriza v trgovskem ministru. — Iz Beograda poročajo, da se je pojavila kriza v ministru za trgovino v Beogradu in da so gotovi krogi takorekoč prišli do trgaškega ministra Ribaraca, da je odstopil. Minister Ribarac je namreč zelo ostro kritiziral trgovino z inozemstvom, ker so se dogajale menda velike preobremenitve in imenoma to trgovino "sramotno" ter je radi tega suspendiral vsa dovoljenja, katere je izdal. To je pa vzbudilo veliko nezadovoljstvo med drugimi člani urada in kakor se poroča, nameravajo vsi takozvani "demokrati" stopiti v opozicijo in na ta način prisiliti Ribaraca, da poda ostavko.

Poznejša poročila javljajo, da se je postrelo nasprotnikom Ribaraca, da so ga odstranili iz ministristva. Njegov naslednik bo nek Nedeljković, o katerem pa tudi nimajo upanja, da se obdržal v uradu, ker menda tudi ni pri ljubljen pri gotovih osebah.

Prebivalci na Reki proti Italijanom. — Italijanski imperijalistični listi vedno poročajo, kako navdušeni so prebivalci na Reki za Italijo in da se vedno ponavljajo demonstracije za aneksijo Reke z Italijo.

Iz Zagreba pa poročajo dne 16. aprila da je prinesla "Narodna Politika" dne 15. aprila daljšo notico o resničnem navdušenju reškega prebivalstva za Italijo. Omenjeni list poroča sledeče:

Pred kratkim so zastražili železničarji in so bili vspehi v ti stvari. Dohitli so vse zahteve. Vio in Grosich sta podala ostavko radi 180.000 kron, katere sta zaradila sebi kot nagrado in za potne stroške za potovanje v Pariz. Vsi prebivalci so se pričeli vpirati proti italijanskim nasilnostim in demonstracijam so na dnevnem redu zoper italijansko politiko. Čelo vojaštvo se je pričelo upirati. Pri demonstracijah se vedno kažejo vzletiki nič kaj prijetni italijanskim vladnim osebam.

Demonstranti kričijo: "Abasso lauri" (doli z lopovi). "Abasso magnadori" (doli z požarali). Do upora je prišlo med vojakmi, katerega so pa kmalo zatrli. Avstrijanih je bilo šest italijanskih vojakov in so bili obsojeni od vojne sodišča v smrt. Ustreljeni so bili takoj naslednji dan na Kantridi.

Posebno gonjo proti Jugoslovancem so vzpizorili italijanski listi "Popolo", "Bilanica", in "Giornale", katerih pisava in govor je bila že tako nesramna, da so se studila celo jugoslovanske general Grizolij, ki je vojaški poveljnik Grizolij, in je zagrozil omenjenim listom, da bodo suspendirani, ako ne prenehajo s tako nesramnim blatenjem Jugoslovancem.

Jugoslovanski prostozidari se združili. — Po poročilih so se združili vsi prostozidari v Jugoslaviji, t. j. slovenski, hrvaški in srbski ter ustanovili svoj glavni stan v Beogradu.

Hrvaški narod proti mirovni pogodbi. — Po celi Hrvaški se odvijajo protestni shodi proti mirovni pogodbi v kolikor se tiče aneksije jugoslovanskih pokrajin od Italije. Na teh shodih sprejemajo resolucije, v katerih pozivljajo jugoslovanske zastopnike na mirovni konferenci, da ne smejo podpisati mirovne pogodbe, katere izročila jugoslovanske pokrajine so sedem in jugoslovansko prebivalstvo v novo narodno sužnjo.

Zaplemba imetja inozemcev v Jugoslaviji. — Belgrajski vlada je izdala naredbo, da se zapleni v prilog države vse imetje inozemcev. Druga vest se glasi, da se je že izvršilo popisavanje imetja inozemcev in da sedaj samo še čakajo odloka, da se zaplemba izvrši.

Novi listi radikalne stranke v Beogradu. — Ker so se izvršile nekatere izpremembe v radikalni stranki in je nastalo nesporazum med članstvom je na-protna stranka pričela izdajati nove liste in sicer "Nezavedna Misa" in "Narodno Defo".

Ruski častniki odpušteni iz armade. — Vrhovno vojno poveljstvo srbske armade je izdalo odredbo, da so odpušteni vsi ruski častniki iz armade, kateri so vstopili v srbsko armado za časa vojne. Strah pred boljševizmom.

Prepoved sekanka v gozdovih v Jugoslaviji. — Iz Beograda poročajo, da je vlada izdala naredbo, da je prepovedano sekati v vseh gozdovih v področju države SHS. Gozdovi, kateri so lastnina inozemcev, preidejo v last države. Radi te naredbe je ustavljena vsa lesna industrija in v krajih, kjer so se pečali z lesno obrtjo, je veliko delavcev brez dela. Toda vlada se ne briga, da bi zaposlila te brezposelne delavce. Na ta način si vlada sama dela nezadovoljneže.

Prepovedana javna zborovanja v Jugoslaviji. — Ministarstvo za notranje zadeve je izdalo naredbo, po kateri so prepovedani vsi javni shodi, vsa zborovanja in skupščine sploh vsako javno zborovanje. — Kritični te naredbe bodo strogo kaznovani. — Živela svobodna Jugoslavija!

Izgon Židov iz Jugoslavije. — Zagrebško policijsko poveljstvo je izdalo odredbo, da se morajo izseliti vsi poljski in madžarski židi iz Hrvatske. Kateri se ne pokore ti odredbi, jih iztira policija in žandarmerija s silo preko meje. Izjeme ne delajo nobene.

Italijanski interesi na Reki in v Trstu.

Člani italijanske vlade na Reki so ob enem direktorji parobrodne družbe v Trstu.

Trst, 11. jun. — (Poroča Th. S. Ryan). Ko sem prišel v Trst, sem našel, da je vladajoča italijanska stranka odločno za aneksijo Italiji. Italijani pravijo, da svobodna ali jugoslovanska Reka pomeni smrt za Trst. Ako Italija ne dobi Reke, tedaj bo slovensko zaledje bojkotiralo Trst. Svobodna Reka pomeni veliko gospodarsko konkurenco s Trstom in v tem slučaju postane Trst druge Benetke.

Kakor na Reki, tako tudi v Trstu organizirajo Italijani "prosto-volske bataljone" in na uličnih vogalih je opaziti Wilsonove karikature in slike "žalujčega Kolumba".

Značilno je, kakor sem izvedel, da imajo Italijani na Reki veliko kapitala naloženega v Trstu. Člani reškega "Consiglio nazionale" (Narodni odbor) so ob enem direktorji italijanske Orijentalne parobrodne družbe v Trstu. To dejstvo jasno dokazuje, kakaj zahtevajo omenjeni gospodje, da mora Italija anektirati Reko.

NEMCIJA SE ODLOČI V PETEK.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Je večer predložil zaveznikom dolgo spomenico, v kateri navaja razloge, kakaj so mirovni pogojji pretudi. Avstriji predlagajo mnoge spremembe v zadevi meje na Tirolskem, južnem Koroškem, Stajerskem in v zapadni Ogrski.

Wilson v Belgiji.

Brusel, 18. jun. — Predsednik Wilson je danes prišel v Brusel. Na kolodvoru sta ga sprejela kralj Albert z ženo poleg večjega števila belgijskih uradnikov in ljudstva. Wilson namerava obiskati razne kraje v Belgiji.

V MUSKEGONU, MICH., NOVO VOJAŠKO TABORIŠČE.

Chicago, Ill. — Čičeaški odbor za splošno vzgojo mladine je zgradil v Muskegonu, Mich., novo vojaško taborišče, kjer naj bi soljaški otroci v starosti od deset let naprej, dijaki in tudi moški do 45 let porabili svoje počitnice in pri tem bi se vojaško vežbali.

To taborišče je ob Michiganskem morju jezero v celoti leto jako mila klima. V taborišču je pravi pravi svet za vsakovrstne športne igre in primerna kopalnica. Poleg tega bodo lahko tudi dijaki iz višjih šol nadaljevali s svojimi študiji, ker bodo v tem taborišču profesorji iz raznih čičeaških višjih šol. Istotako bo tudi preskrba s hrano, saj bodo tu tudi kuhinje, kateri bi radi zahvalili v višje šole.

V prvi vrsti bo seveda vojaško vežbanje posebnost kar se tiče telesnih vaj.

To taborišče bo odprto 6. julija in vežbanje bo trajalo do 31. avgusta. Vsak se lahko prijavila za dva, štiri, šest ali osem tednov. Vpisnina znaša en dolar in potem

se plačuje po en dolar za vsak dan v tem je všteto za vsa oskrba za šotor, posteljo in druge potrebščine, katere se rabi v taborišču. Ta odbor namerava s tem dati priliko, da vsakdo, kdor želi prebiti počitnice v lepem in zdravem kraju ter si poleg tega odpočiti

na duhu, lahko izrabí svoje počitnice na ta način. Taborišče upravljajo častniki in vojakji od redne armade. Glavni urad tega taborišča je v Chicago, 31 N. La Salle St., kjer se lahko dobi vse informacije.

Vabilo na plesno veselico

katero priredi

OKROŽNA ORGANIZACIJA ŠTEV. 5, J. R. Z.

na dan 4. julija 1919.

V prostorih Slovenskega Doma v Collinsburgu pri West Newton, Pa.

Pričetek točno ob 2. uri popoldne. Vstopnina je 50c.

Čisti dobiček te veselice je namenjen v prid milijondolarnega sklada, 11 serije katerega zbira J. R. Z. v pomoč, da se bodo branile pravice našega naroda v starem kraju. Najljubnejše vabimo vse Slovence in Hrvate domače in bližnje okolice, da se mnogostevilno vdeležijo te zabave in tako pripomorejo do boljšega uspeha. Za dobro in točno vsestransko postrežbo bode skrbel veselični odbor. Torej vsi na zabavo dne 4. julija kliče ODBOR!

KAKO STE SREČNI!

Vi ki ste zdravi kako nesrečni ste lahko ako niste zdravi torej zakaj bi ne imeli zdravja?

LAXCARIN TABLETE SO NARAVNO SREDSTVO ZA ČIŠČENJE KRVÍ.

Te so vredne milijone za bolnike. Laxcarin Medicines Company, 164 Laxcar Bldg., 418 Fourth Ave., P. O. Box 963, Pittsburgh, Pa. Sest zavojev zadostuje za polno zdravljenje v največ slučajih in stanejo pet dolarjev, en zavoj en dolar. Zastopnikom damo dvanaest zavojev za devet dolarjev. Pošljite nam 4c v poštini znamkah za vojni davek pri vsaki naravi za en dolar zavoja. Se ne prodava v nobeni lekarni.

Naročniki Pozor!

Znamenje (Junija 30-19) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da se vam lista ne vstavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljena, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, pošite nam dopisnico stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri njih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$4.00 in za pol leta pa \$2.00. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.40 in za celo leto \$2.80.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO 'PROSVETA', 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ISČEM SVOJEGA

prijatelja FRANK CERAR doma iz Moravje pri Kamniku, Kranjsko. Bivala sva skupaj pred 2 in pol letom v Goldfield, Nevada. Pozneje mi je pisal od nekje iz Pennsylvanije pred štirimi meseci. Cenjenje rojake prosim, ako kdo ve za njegov naslov naj mi ga naznani, če bode pa sam to čital naj mi piše in pošlje svoj naslov, po-ročati mu imam nekaj zelo važnega. Moj naslov je: Tony Orehek, P. O. Box 307, Black Diamond, Wash.

NAPRODAJ JE

40 akrov obsegaajoča farma na Willard, Wis. v veliki slovenski naselbini, zraven železniške proge, pol milje od opostaje, 13 akrov je izčiščena, 2 akra je izoranega in posejano z vsakovrstni pridelki. Ako katerega vesel naj se hitro izglasi. Za vsa nadaljša pojasnila se je obrniti na: Frank Matković, P. O. Box 103, Willard, Wis. (June 18-19)

ČE SE ZANIMATE za svetovne dogodke, delavski položaj, dogodke v stari domovini in Ameriki in vam je potekla naročnina, je ob-nova nemudoma, da vam bo list še v bodoče redno dostavljen.

ONE ČUDOVITO DELUJEJO.

Mr. John Badies, 294 Fourth St., Lackawanna, N. Y., kateri je le eden izmed tisocev onih, ki uživajo JUVITO PURE HERBS TABLET, je pred kratkim pisal sledeče: "Vse JUVITO TABLET delujejo čudovito. Razdal sem jih polovico zavojev med moje prijatelje in vsi so zadovoljni s posledicami tega zdravila in so me prosili, naj jih sanje naročim, torej prosim, pošljite mi jih 12 zavojev po pošti".

Torej če trpite valed želodca ali obistnih nerodnosti, glavobol, zaprtice, neprebave, zgruba slasti do jedil, revmatizma, bolečine v hrbtu, arčne, nečisto kri, počutek utrujenosti in zmučenja, tedaj nam pošljite vaše ime in naslov in mi vam bomo poslali z naobratno pošto brez vsake obveznosti od vas

POPOLNOMA PROSTO

dovolj za tri dni JUVITO zdravila, izdelanega iz samih čistih zelišč, ki so izrastla na soncu in delju v materne narave vrtu. Naslov je:

JUVITO LABORATORY, South Hill Branch No. 6.

Čudovito

Se nepoznate, ali vresnici najboljše zdravilo

EGG SALVE (Jajčje tekoče masilo)

Ohranilo je mnogo ljudi pred hudimi bolečinami, zadobitimi od opeklin in poparjenost.

To jajčje masilo učinkuje tako hitro, da že v desetih minutah, po prvem namazanju prenehajo pekočine. Ni potreba nobenih ponaredb, ni ga bolj-šega zdravila na vsem svetu za take slučaje. Uprašajte vašega lekarnarja po

EGG SALVE (Jajčje tekoče masilo)

LOUIS KRAL

Splošni zastopnik in razpošiljal- telj za vse Zdravne drževe. P. O. Box 393, Berwyn, Ill. Tel. Berwyn 575.

NE VESTE KAM BI ŠLI V NEDELJO?

Poskusite z izletom k Ant. Mladicu v Algonquin, Ill. Je samo 45 milj severozapadno od Chicago. Krasen kraj ob Fox-Riverju, dovolj blazine, ribolov, snalna prenočišča, domača kuhinja in dovolj mokrote, od bistro studenčnice navzgor. Železniška zveza s Chicago je dobra. Na Northwestern postaji dobite vlak za Algonquin štirikrat na dan; nazaj od-haja vlak trikrat dnevno. Ravno prava daljava od Chicago je za izlet z avtomobilom. Ko pridete v Algonquin, vprašajte za "Dancing Pavilion" in vsak Vam pove za moj pro-stor. Ant. Mladic, Box 89, Algonquin, Ill. (Tel. Algonquin 10.)

NA PRODAJ JE

lepa farma 80 akrov dobre zemlje, polovica je obdelane in zasejane z raznovrstnimi pridelki. Lepo sadno drevje na vrtu, vse poslopje, živina in kmetijsko orodje. Prodam vse skupaj kot omenjeno ali pa tudi samo zemljo in poslopje kakor kdo želi. Farma leži le 3 milje od mesta Peshtigo, 7 milj od Marineta in le 7 1/2 milje od Menominee, Wis. Prodajam vse to posebnega razloga. Za natančnej-še pojasnila in za ceno pošite last-nice: Mrs. K. Kodric, R. No. 1, Peshtigo, Wis.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

Ustanovljena 8. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.
UPRAVNI ODESEK.
PREDSEDNIK: Vincenc Canjar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrest, Box 140, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: John Verderbar, 2705 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODDJELA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
POROTNI ODESEK.
Joko Ambrožič, predsednik, Box 381, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 409 May St., Springfield, Ill.
Martin Zalusnikar, Box 278, Barberton, Ohio.
Jon. Radišek, Box 432, Smithton, Pa.
Frank Samrah, 6800 Frosser Ave., Cleveland, Ohio.
BOLNIŠKI ODESEK.
OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pisterich, Box 406, Bridgeville, Pa.
Anton Radišek, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šolar, Box 104, Gross, Kans., za jugoslovan.
Leo Kuber, Box 248, Gilbert, Minn., za severozapad.
Nadzorni odbor.
Matt Petrovič, predsednik, 14818 Hale Ave., Collinwood, Ohio.
Joko Ambrožič, 618 Pierce St., Eveleth, Minn.
Jon. Kalas, 6101 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Tiskovni odbor.
Vincenc Canjar, Joka Ambrožič in Matt Petrovič.
ZDružITVENI ODBOR.
PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: John Triloff, Box 161, Lawrence, Pa.
Joko Ovan, 243 Englewood, Detroit, Mich.
Jon. Šluk, 1191 E. 83. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udevit, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.
VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6828 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Joka Zverinich.
POZORI! — Vse članove politične in stvari, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jedrno sploh, naj se pošljejo na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Vse udane listične podpore naj se pošljejo Paul Bergerju, tajniku bolniškega oddelka v gl. uradu.
Vse priitbe glede postavljanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.
Vsi priitvi na gl. porotni odbor se naj pošljejo na naslov: Joka Ambrožič, Box 381, Canonsburg, Pa.
Vse priitbe proti razpoložljivi glasbi se naj pošljejo predsedniku tiskovnega odbora Vincenc Canjarju.
Vsi dopisi in drugi spisi, omenjena, oglaš, naročila in spisi vseh, kar je v zvezi s glasbeno jednoto, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NAJCENEJŠA, NAJGOTOVEJŠA IN NAJBOLJŠA POT ZA POŠILJANJE DENARJA v Avstrijo, Slovenijo, Hrvatsko in Dalmacijo po KABLOGRAMU

100 KRON ZA \$6.75

Pristojbina kablograma za vsako pošiljatev in svoto je \$2.50 s poštino vred. Zahtevajte na banki, da se vaš denar pošlje po kablogramu, in ako vam banka ne stori tega, potem ga pošljite nam da ga mi odpošljamo naprej po kablogramu. Imamo vošne listke za vse parobrodne črte. Pišite nam za pojasnila in čas kadaj parniki od-plovejo.

EMIL KISS, bankir, 133 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y. Ustanovljeno pred 20 leti.

MATIJA SKENDER
JAVNI NOTAR
ZA AMERIKO IN STARI KRAJ
5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Sprejema Tužbe, dela Posiljanja, Kupne pogodbe, Potne Liste (PASOSE) in izjave dolgov tujak in v starem kraju.

Izvršuje VSA v Notarsko stroko spadajoča dela še polnih 10 let na istem mestu.

NAHREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK, Hermine, Pa.

NAROČNIKOM V POJASNILU.

Za oglaš se odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejemamo do njih nobene odgovornosti. Vsak kdor kaj krupi iz oglasov in če mu ni všeč naj sam sebi pripiše. Vse odgovornosti in posledice naj nosi vsak sam. Upravičeno lista.

Rojakom se priporoča

JOHN NEMETH STATE BANK

1597-2nd Ave., New York, Corner 2nd Ave. in 83. ulica.

Pošiljamo denar v staro domovino in odpravljamo potnike za v staro domovino.

Pišite na za vsa pojasnila. Naznanite nam kadaj in s katerim vlakom pridete v New York, da vas lahko naš človek počaka na postaji (Dipi).

Ne pozabite našega naslova:

JOHN NEMETH STATE BANK

1597 — 2nd Ave., Corner 2. Ave. in 83. ulica, New York, N. Y.

MILIJONAR OBDOJEN NA \$300 DENARNE GLOBE RADI TIHOTAPSTVA.

Denver, Colo. — Herman B. Gates, bivši blaginjak države Wyoming in milijonar, je bil obsojen na tri sto dolarjev denarne globe, ker so v njegovi gorazi našli 350 galon žganja. Žganje, vredno štirinajst tisoč dolarjev, je bilo zaplenjeno.

Ko je bil Gates pozvan pred sodišče, je prišel njegov advokat Henry E. Lutz, ki je izjavil, da njegov klient ni kriv. Edina državna priča je bil detektiv Klein, ki je izpovedal, da je zaplenil žganje v gorazi, ki se nahaja na Gatesovem svetu in poleg njegovega doma. Dejal je, da so bili na sodnih listki z imenom Charles J. Walla, bivšega poveljnika, državne konstablerske čete. V kleti na Gatesovem domu je pa zaplenil manjšo množino žganja.

Ko je detektiv nehal govoriti, je Gatesov advokat odklonil izpraševanje priče.

Gates je plačal denarno globo in slišijo se glasovi, da ne nastopijo oblasti napram njemu na državnih sodiščih, dasiravno najraje kaznujejo grešnike, ki so grešili proti prohibiciji. Afera je zanj zaključena na policijskem sodišču.

Nekaj ur pred zaplenbo žganja na Gatesovem domu, je župan Bailey imenoval Charles J. Walla ravnateljem mestnega odbora za varnost. V tej službi je bila Wallova naloga, da nastopi najstrožje napram ljudem, ki vtihotaplajo žganje v državo. Wall je bil preje načelnik državne konstablerske čete in je imel tudi nalogo, da gleda na prste tihotapecem.

Ko so zaplenili žganje in je ljudstvo izvedelo, da je bilo na sodih Wallovo ime, so prihajale iz ljudskih ust neprijetne opazke. Nekdo je rekel, da stvar izgleda, kakor da postavijo kozla za stražnika v zelnik, ali pa lisjaka za čuvaja kurnika. En dan po zaplenbi je Wall poslal svojo resignacijo guvernerju kot načelnik konstablerske čete. Gates je izjavil, da je vse žganje njegova lastnina. Ta izjava je povzročila, da ne pride Wall pred sodišče.

Gouverner je sprejel Wallovo resignacijo, kljub temu je pa uveljavil preiskavo, da dožene, na kakšen način so, uvažali žganje. Gouverner se hoče prepričati, če so govorice resnične, ki pripovedujejo, na kakšen način so vtihotapili žganje v državo. Neka taka govorica pripoveduje, da je Randolph H. Hagerman, konstablerski lajtnant, spremljal žganje na ukaz Walla, da je dospelo varno in brez nezgode v Gatesovo gorazo. Hagerman se je po tej govorici peljal pred dvema tovrstnima avtomobiloma, na katerih je bilo naloženo žganje. Imel je ukaz, da ustavi šerifa ali njegovega pomočnika, ki bi hotel preiskati tovrstna avtomobila.

Hagerman seveda trdi, da je govorica izmišljena in da ni spremljal tovrstnih avtomobilov. Člani konstablerske čete izjavljajo, da je bil Hagerman omenjenega dne, ko so vtihotapili žganje, zunaj mesta. Če je bil res v spremstvu obeh avtomobilov, tedaj je bilo zanj nepotrebno vedeti, da je žganje skrito pod poklantom. Oni trdijo, da so konstablerji večkrat spremljali avtomobile, na katerih je bilo naloženo pohištvo, če so lastniki prosili za varstvo.

Ljudstvo sodi drugače o tej izjavi konstablerjev in pravi, če je hotel bogatin vtihotapiti žganje, mu ni bilo treba drugega storiti, kot prositi za konstablersko varstvo, češ, da pripelje pohištvo v mesto. Ljudstvo pravi, da bi bilo zanimivo izvedeti, koliko siromakov je bilo deležnih tega varstva.

Neka druga govorica pravi, da je imel neki šofer, ki je peljal žganje in pohištvo v mesto, priporočilo pismo od Walla, v katerem Wall pravi oblastvenim organom, naj ne preiskujejo avtomobilov. To pismo je imel R. L. Voorhees, ki ga je izročil oficirju konstablerske čete, ko sta tovrstna avtomobila dospela v Denver.

REORGANIZACIJA SOCIJALISTIČNE STRANKE V DRŽAVI MICHIGAN

Chicago, Ill. — Ker so bile nekatere sekcije suspendirane iz ameriške socialistične stranke, je prišel izvrševalni odbor ameriške socialistične stranke takoj z reorganizacijskim delom posebno v onih državah, kjer je največ

teh sekcij. Sedaj je pričel s svojim delom v državi Michigan, da organizira socialistično stranko po zaključkih zadnje izredne seje.

Glavni tajnik ameriške socialistične stranke, Adolf Germer, je razposlal okrožnice na vse socialistične klube, kateri niso suspendirani, da naj-gredo takoj na delo in da naj pridobivajo nove člane.

V ti okrožnici je tudi natanjko pojasnjeno, zakaj so bile cele sekcije izključene iz stranke.

"PLOŠČATA ZEMLJA PLAVA NA VODI," UČI VOLIVA.

Chicago, Ill. — Neki časnikarski poročevalec je zapustil vlak v Zion Cityju, da si ogleda mesto častilcev Elija II.

Komaj je stopil na tla, ga je nekdo pozdravil: "Mir tebi." Obrnil se je in zagledal je sivolasnega moža, oblečenega v duhovski obleko. "Brat, ali ste na obisku?" je nadaljeval neznanec.

"Da, videti hočem Zion City," je odgovoril časnikarski poročevalec.

"Pojdite z menoj," je dejal neznanec.

Šel je v njegovi družbi v mesto in si ogledal šole, prodajalne, cerkev, hotele itd. V mestu je prepovedano pušenje tobaka, uporaba zdravil, zdravniki ne smejo bivati v mestu in prepovedana so tudi gledališča.

Navadno ljudsko šolo imenujejo učilišče. Nauk v šoli se vrši strogo po naukih krščanske, katoliške in apostolske cerkve. Po teh naukih se uče otroci, da je zemlja ploščata.

"Zakaj verjamete, da je zemlja ploščata?" je vprašal časnikarski poročevalec apostola Taylorja. "Znanost uči, da je okrogla."

"Naš nadzornik Voliva ne verjame, kar ni v svetem pismu," je odgovoril naivno apostol. "Drug zaporov na pr. uč. da je nebo nad nami, voda pa pod nami." Voliva je bil zunaj mesta, toda njegovi nauki uče, kakor da je doma.

Svojo razlago, da je zemlja ploščata, podpirajo z izreki iz svetega pisma, ki govorijo, da ima zemlja štiri vogale.

V šoli imajo zemljevid, ki kaže, da je zemlja ploščata, krog in krog jo pa obdaja voda, na kateri plava. Severni tečaj je zaznamovan z ledenimi hribi, ki so tukaj, da človek ne pade v vodo, če pride do kraja zemlje. Solnce se po teh naukih suče okoli svoje osi, zemlja stoji na miru, in ker se solnce suče okoli sebe, dela noč in dan. Enkrat pokaže zemlji svetlo stran, drugič pa temno.

In take bedastoče so dovoljene, da jih uče v šoli.

CESTNOŽELEZNISKE PREDLOGA POKOPANA.

Springfield, Ill. — Zbornica je odklonila predlog, da pridejo cestnoželezniške predloge na dnevni red. Predlog je stavil poslanec Dahlberg. Predlog je bil odklonjen z 51 proti 43 glasovom. Nihče ni stavil predloga, da se glasuje po imenih. Ta odklonitev pomeni, da ne pridejo cestnoželezniške predloge več na dnevni red.

Mogoče bodo cestnoželezniški interesi sedaj poskusili na drug način, da se spolnijo njih želje.

OSEMNAJST OTROK JE UTO-NILO.

Tuscaloosa, Ala. — Mala ladja "Mary Francis," v kateri je bilo tri in petdeset oseb, večidel otrok, se je prekenila v reki Warrior. Za osemnajst oseb vedo, da so utonile, petnajst drugih oseb pa še pogrešajo.

BANDITJE SO ODNESLI \$17.000.

Cleveland, O. — Pet oboroženih banditov je oropalo West Bank banko in odneslo \$17.000. Zbežali so z ukradenim avtomobilu. Štirje banditje so stazili uslužbenec, peti je pa nagrabil plen.

KAMPANJA ZA RAZPRAVANJE VOJNOHRAJILNIH ZNAMK SE PRINE 23. JUNIJA T. L.

Chicago, Ill. — Poročano je, da je bilo, da je odbor za razpravljanje vojnih znamk v državi Illinois, da je teden, kateri se prične z 23. junijem določen za veliko kampanjo za razpravljanje teh znamk. Omenjeni od-

bor se obrača na vse prebivalstvo, da kupijo vojnih znamk, kolikor je le mogoče. Kajti vsakomur je že znano, da je denar naložen v teh znamkah najvarnejše naložen in tudi na najboljši obresti. Vojnohrajilne znamke se glase istotako na zelo kratek termin, kupi jih skoro vsakdo lahko ker se se glase na majhno vsoto in njih cena nikdar ne pade v ceni. Posebno lepo priliko imajo otroci, da se privadijo varčevati že v mladosti. Mesto da bi znosili vsaki nikelj ali dime za sladkarije, najraje napravljajo ko imajo dovolj, ne kupijo eno vojnih znamk. Na ta način si bodo prihranili lepo vsoto in veselili bodo, ko bodo znali ceniti denar.

AMERIŠKO TRGOVSKO BRODOVJE.

Washington, D. C. — Plovbeni odbor je priporočil senatnemu odboru za trgovino, da ustavi gradnjo in obratovanje trgovskih ladij tako hitro, kot to dopuste razmere. Ladje, ki se ne morejo prodati, naj se oddajo v najem. Stevens, podpredsednik plovbenega odbora, je predložil poročilo manjšine, ki v mnogih točkah ne soglaša s poročilom večine.

VPRASANJE VINA IN PIVA.

New York, N. Y. — V prohibicijijskih krogih govore, da demonstracija ni napravila velikega vtisa na voditelje republikanske stranke. To pomeni, da so republikanci za prohibicijo, čeprav se izgovarjajo, da lahko predsednik preklicuje vojno prohibicijo, ne da bi mu dal kongres posebno dovoljenje.

Pivovarnarji upajo, da predsednik preklicuje vojno prohibicijo. Voditelji republikancev pravijo, da so se informirali pri osebni, ki nekaj šteje v pravnih zadevah, če ima predsednik pravico preklicati vojno prohibicijo. Prejeli so odgovor, da predsednik lahko preklicuje vojno prohibicijo. V demokratičnih krogih govore, če bi predsednik preklical samodisce vojno prohibicijo, da bi mu ravno tisti očitali, da ni imel pravice do preklica, ki sedaj izjavljajo, da lahko preklicuje vojno prohibicijo.

Če je kongres proti vojni prohibiciji, tedaj jo lahko preklicuje, ne da bi čakal, da jo preklicuje predsednik. Tako govore v krogih, ki so nasprotni prohibiciji.

PONAREJENJE ČEKOV ZA JETNIŠKIM ZIDOVJEM.

Chicago, Ill. — Oblasti so prišle na sled, da so tiskali čeke v kaznilniški tiskarni v Leavenworthu. V afero je zapletenih pet in dvajset oseb. Takih sleparskih čekov je bilo izdanih za približno sto tisoč dolarjev.

Krivoce so aretirali v raznih mestih. Nekega lajtnanta so prišli v New Yorku, ki je ušel iz kaznilnice v majorski uniformi.

TOVARNARJI ZAHTEVAJO OBRAMBNO COLNINO ZA STEKLO.

Washington, D. C. — Tovarnarji iz New Jerseyja zahtevajo, da se uvede obrambna colnina za steklo, ki služi kemičarjem. Ameriško steklarsko industrijo ogroža po izpovedi tovarnarjev najbolj steklo iz Japonske. Za obrambno colnino je tudi organizacija steklarskih delavcev.

MIRNE STAVKOVNE STRAŽE ARETIRANE.

Chicago, Ill. — Pred znano departmanto trgovino, poznano pod imenom "Boston Store", je bilo aretiranih osemnajst mirnih stavkovnih straž, da ovirajo promet. Prodajalci in prodajalke stavkajo, ker je tvrdka odpustila uslužbenec, ker so bili člani organizacije.

Uprave prodajalne se je takoj obrnila na sodnika Sullivana za sodnijsko prepoved, ki je seveda ugodil družbi časno.

Policijska sama pravi, da so stavkovne straže le hodile gorindol in nosile napise, na katerih je bilo zapisano: Pomagajte nam zmagati v stavki.

V krogih strokovno organiziranega delavstva je aretacija povzročila veliko razburjenje, ker ker pokazuje, da so oblasti na strani kompanije. Strajkarji so bili mirni, hodili so gorindol in niso z besedami nadlegovali nikogar. Kljub temu so bili aretirani.

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman.

Polaki spisal Stenhielwicz. — Poslovenil Podraski.

Nadaljevanje.

S temi besedami Zagloba prvi poklekne in za njim drugi. Vsi so dolgo molili in hvalili Boga, da kneginjica še živi.

Četrti del.

I.

Pred nekoliko dnevi je knez res šel v Zamostje, da si pridobi novih krdel; niso pričakovali, da se kmalo vrne. Zato so Volodijevski, Zagloba in Redžijan šli na pot brez knezovega dovoljenja in prav skrivaj, vedel je samo, gospod Longin, ki pa je molčal kakor mrlič, ker ga je vezala dana beseda.

Veršulj in drugi častniki, znajoč za smrt kneginjice, niso si mogli niti misliti, da bi bil odhod Volodijevskega in Zaglobe v kaki zvezi z nevesto nesrečnega Skretuskega. Pač pa so si mislili, da so ga šli iskati; zlasti ker je bil tudi Redžijan pri njih, o katerem so vedeli, da je služabnik Skretuskega. Naši znanci so šli naravnost v Hlebanovko in se tam pripravili za pot.

Pred vsem je Zagloba kupil za novce, katere mu je posodil Podpibeta, pet lepih podoljskih konj, spodobnih za daljše potovanje, katere so radi imeli v poljake, pa tudi v kozacke vojski. Tak konj je mogel po cele dni teči za tatarsko kljuso, v urnosti pa je prekosil še celo turške konje, od katerih je bil vstrajnejši za vremenjske preembe, privajen na hladne noči in deževje. Potem je še kupil zase, kakor tudi za tovariša in kneginjico potrebne kozacke obleke. Ko je bilo vse gotovo, so se vsi skupaj nekoliko molili ter potem šli na pot.

Tako preoblečeni si lahko smatral za kake kozacke atamane in večkrat se je pripetilo, da so jih ustajljali vojaki in poljake straže, razpostavljene tja do Kamenca; toda z njimi se je lahko pomenil Zagloba. Delj časa so potovali po pokrajini, popolnoma varno, zasedeno po vojski polkov poveljnika Lanckoronskega, ki je polagoma bližal Baru, da bi pažil na zbirajoča se tam vojaška krdela. Splošno je bilo že znano, da z dogovori ne bo nič in da vojska visi le na lasu, kakor pravijo, dasi se glavne moči še niso ganile z mesta. Peregajaslavo premirje se je končalo o binkošti in na obeh straneh so čakali samo povelja. Med tem pa je vojska prav za prav že urela, ter obetala biti še dosti hušja, nego poprej. S konjskimi kopiti poteptana zemlja se je pokrila z zeleno travo in cvetke so rastle po gomilah ubitih vojakov. Nad bojnim poljem so krožili škrljanci, še rjake pa so se podile tropje žrjavov in drugih ptic. Razlite vode so delale valčke pri toplem pihu vetra; ob večerih pa žabe v kalužah in potokih imele svoje presedajoče razgovore.

Zdelo se je, da priroda sama želi zaletiti bolečine naroda, ozdraviti bol ter ozaljšati gomile pobitih na vojski z različnimi dišečimi cvetkami. Bilo je jasno nebo, zrak je bil svež in duhteč in vsa stepla kakor bi jo naslikal, se je bliščala kakor zlata preproga, spreminjala barve, kakor mavrica. Stepa je bila polna ptic; veter je tople pihljal po njej, sušil vode ter dajal človeškemu licu čimorjavo barvo. Človeška srca so kipele veselja pri pogledu na to krasno sliko širokih step. Gospod Volodijevski je neprestano prepeval. Zagloba pa se je zleknil večkrat na konju ter navajal solnce svoja široka pleča. Ko ga je že dobro ogrelo, obrne se k Volodijevskemu ter reče:

"Kako dobro se počutim pod solnčnimi žarki po izpitem medu in vinu. Zdi se mi, da ne more biti nič boljega za moje stare kosti."

"To se vsem prilaga," odgovori Volodijevski. "Na pomlad se vsaka žival rada greje na solnce."

"Sreča, da imamo tako lepo vreme, ko gremo po kneginjico", nadaljuje Zagloba. "Po zimi ob hudem mrazu bi bilo težavno bežati z dekleto."

"Naj jo le dobim enkrat v svoje roke, naj bom nečimernik, če jo nam še kdo izpuli iz rok," reče Volodijevski.

"Povem ti odkritosrčno, gospod Mihael", reče Zagloba, "bojim se samo ene reči, da se v slučaju vojske ne dvignejo Tatarji, ki bi nam vtegnili biti nevarni. S Kozaki si že vemo pomagati. Saj si že opazil, da nas smatrajo za kozacke starešine; Zaporožci tudi spoštujejo pernač, ime Bohunovo pa nam je še najboljša zaslonba proti vsem neprijetnostim."

"Oj, jaz poznam Tatarje; jaz in Veršulj sva imela z njimi vedno dovolj opravka."

"Da, tudi jaz jih poznam," omeni Zagloba. "Saj sem ti že pravil, kako sem bival med njimi nekaj let in bil prišel lahko do visoke časti. Ker pa se nisem hotel poturčiti ter jih začel prezirati, so me hoteli ubiti, ker sem spreobrnil najstarejšega njihovega duhovnika k pravi veri."

"Pa ste dejali nekoč, da se je to godilo v Galati."

"V Galati je bilo drugo, v Krimu pa drugo. Če misliš, da je v Galati že konec sveta, pa še ne veš, kje poper raste. Več je na svetu sinov Belijevih, nego kristjanov."

Tu se vmeša v razgovor Redžijan.

"Ne le Tatarji nas morejo ovirati", reče. "Nisem se povedal tega, kar mi je pravil Bohun, da ta jarek stražijo ostudne pošasti. Čarovnica, ki oskrbuje kneginjico, ima zvezo z vrati, kateri ji vtegnejo naznaniti naš prihod. Imam sicer pri sebi blagoslovljeno kroglico, katere edina jo lahko ubije, ker se je druga ne prime; toda razum nje je baje tam se cel legijon zločev in vampirjev, ki stražijo vhod v jarek. Vidva gospoda sta razumnejša od mene; pazita torej, da me tam ne doleti kaj hudega, sicer pridem še ob nagrajo."

"Ti si res pravi troli!" reče Zagloba. "Saj je ravno najina glavna skrb, da misliha na tvoje zdravje. Zlod te ne vzame, Bogu pa tudi nisi potreben. Če te pa vzame, bo le kazen za tvojo lakomnost. Prestar vrabec sem, ne bom se dal prevejati za pleve. To si zapomni in zapisi na nos. Če je tvoja Horpina strašna vražarica, nisem jaz nič manj strašen od nje, ker sem bil v Perziji, kjer sem se naučil čarodetstva. Ona služi vragom, vrati pa služijo meni; lahko bi orlali z njimi na polju, kakor z volji, ko bi hotel ter se ne bal pogubiti svoje duše."

To je jako dobro, to pot le porabite gospod, vso svojo moč, ker je vedno bolje, če je človek pred vsem varen."

"Jaz pa imam največ zaupanja v varstvo Božje", reče Volodijevski. "Če Bohuna in Horpino sam črna čuva, čuvajo nas nebeški angeli, katerim najhujši peklenšek nasprotovati ne more. Za vsaki slučaj pa obljubljam prižgati svetlo mu Mihaelu sedem sveč iz čistega voska za srečno potovanje."

"Tudi jaz pridenem svoje darilce za eno", reče Redžijan, "da me gospod Zagloba ne bo strahil z večnim pogubljenjem."

"Sam te prvi pošljem v peklo", reče Zagloba, "če bom videl, da ne veš za kraj, kjer je skrita kneginjica."

"Kako bi ne vedel! Da le dospemo enkrat k Valadinki, najdem ga celo z zavezanimi očmi. Pojdmo po levem Dnestrovem bregu, jarek pa je na desni strani, lahko ga je spoznati, ker je vhod vanj zadela s kamenjem. Na prvi pogled se nam bo zdelo, da tje priti ni mogoče, toda v skali je preseka, da gresta lahko dva konja vtrskozi. Ko bomo enkrat tam, nam nobeden več ne uide, ker je to edini vhod in izhod iz jarka. Na okrog pa so tako visoke stene, da jih komaj preleteti more. Čarovnica grozno muči ljudi, ki pridejo tje brez z njenega dovoljenja; tam leži dokaj kosti in ogrodi, toda Bohun je dejal, da ne smemo marati za nje. Ko pridemo tja, moramo samo kričati: 'Bohun! Bohun! Bohun!' in pride nam z razprostrtimi rokami vesela naproti. Razum Horpina je tam še Čeremis, ki grozno strelja iz puške. Oba moram usmrtiti!"

"Onega Čeremisa ne maram, le babo bo traba zvezati."

"Da bi jo zvezali, gospod? Je tako močno, da raztrga oklep kakor srajco, podkev pa se ka zdrobi v njeni roki. Ko bi bil šel gospod Podpibeta z nami, bi jo znal ustrahovati, mi — težko. Edino svoje upanje stavim v svojo blagoslovno kroglico. Naj jo pogoltne enkrat vražarica drugače bo letela za nami kakor netopir ter spravila vse po koncu se svojim vpitjem. Potem bi prišli ob kneginjico, in še lastnih glav bi ne odnesli združili."

Pri takih razgovorih jim je urno minil čas na potovanju. Popotniki so jezili kaj urno, počasičajo za seboj trge, sela, vasi in pristave. Šli v smeri k Jarmolcinu in Baru, od koder so šli proti Jampolu k Dnestru. Ravno so šli po kolci, kjer je Volodijevski rešil Zagloba iz Bohunovih rok. Naleteli so celo na ravno isto prstavo, kjer so tudi prenočili. Časih so morali prenočiti pod milim nebom na stepi, kjer je Zagloba pripovedoval svojima tovarišema resnične in ne resnične dogodke. Toda največ so se pomenkovali o kneginji in njenem osvobojenju iz rok čarovnice.

Prisedli iz krajin, katero je imel v lasti Lanckoronski; so dospeli v kraj, ki je bil v reki Kozakov; tu ni bilo opaziti več ni jednega Poljaka, ker so vse, ki niso zbežali, ugorobili z ognjem in mečem. Meseč maj je bil pri Bohunu in nastopil znojni junij, a niso se storili tretjine svojega pota, ker je bila dolga in težavna. Na srečo jim od Kozakov ni pretela nevarnost. Pred tolpami kmečkih vstajnikov se niso niti opravevali, ker so jih smatrali za kozoške starešine. Če so jih časih veljaki povpraševali, kdo in kod so, pokazal je Zagloba — Bohunov pernač; če pa je bil vstajnik, ga je ne stopivši s konja, zuni z nogo v prst, da je padel na tla. Sedaj se jih tovariši urno pusili naprej, misleč si, da je kak ataman, ker tako strogo ravna z njimi. Mišili so si celo, da potuje, nemara Krivinos, Burlaj ali celo sam batko Hmelnički.

Zagloba se je močno jezil na Bohunovo slavo, ker so mu Kozaki že presedali se svrtili vprašanju po Bohunu; s tem so potratili dolga časa in se močno zakasnil na potovanju. Nikdar ni hotelo biti konca vprašanjem; ali je zdrav, ali še živi? Novica o njegovi smrti je prišla tudi na njihova ušesa; ko so jim popotniki odgovarjali, da Bohun živi, da je zdrav in da so njegovi poslanei, jeli so jih poljubovati, gostili in vabiti v svojo družbo, kjer so jih povrh še bogato obdarovali. Poslednje si je znal Redžijan najbolje obrniti v svoj prid.

V Jampolu jih je sprejel Burlaj stari znani polkovnik, ki je čakal tukaj s svojimi vojski na budzijske Tatarje. Ta je pred nekaj leti ušel Bohuna vojaškega rokodelstva, udeležil se je njim napadov na Črno morje, kjer sta oplenila Sinopo. Torej ga je tudi ljubi, kakor sina in in ves oveseljen sprejel njegove poslanec, no pokazal najmanjša nezaušnjivost, da ne bi pravi, zlasti, ker je videl v minulem letu Redžijana pri njem. Zaslišavši, da je Bohun živ in da se je odpravil na Volinjo, dal jim je Burlaj pravi gostijo, na katerej se je sam upijal od veselja.

Zagloba se je bal, da bi Redžijan, ko se n-pije, ne izbleknil kaj nepotrebnega, toda pokazalo se je, da je fantin lisjak, ki se je znal povedati tako obnašati, da ni bilo treba bolj. Strari sami ni škodoval, pač pa si je pridobil Burlajevu zaupanje. Naša znanca sta kar strnala, poslušajoč ta razgovor, navidezno tako okritoučen, pri katerem sta prišli na vrsto večkrat celo nju imeni.

"Slišali smo", je rekel Burlaj, "da je Bohun bil ranjen dvoboju. Ali veste, kdo ga je ranil?"